

Hlavné úlohy a zábery Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave na rok 2014

Hlavnú náplň činnosti organizácie na rok 2014 budú tvoriť aktivity voči samospráve, či už to bude hlavné mesto, alebo mestské časti. Všetky akcie pre samosprávu sa robia v zmysle nášho štatútu bezodplatne. Voči nesamosprávnym subjektom vystupujeme buď v polohe konzultačnej, alebo v polohe dodávateľa odborných výskumných činností. Konzultačná činnosť sa vykonáva bez nároku na honorár, lebo ide o sprostredkované zabezpečenie povinností obce voči občanom podľa zákona č.49/2002 o ochrane pamiatkového fondu. Realizácii pamiatkových výskumov (archeologických, architektonicko-historických, umelecko-historických, urbanisticko-historických a archívno-historických) sa za odplatu venujeme z toho dôvodu, aby sme boli schopní naplniť príjmovú časť nášho rozpočtu, nakoľko sme príspevkovou organizáciou mesta. Táto zárobková aktivita nie je podnikateľskou činnosťou, lebo vyplýva z hlavnej činnosti organizácie podľa nášho štatútu.

A. Pasportizácia cintorínov Bratislavy

Do plánu na rok 2014 je zaradené pokračovanie pasportizácie nášho najväčšieho cintorína v Slávičom údolí, ako aj menších cintorínov v Dúbravke, Záhorskej Bystrici a Devínskej Novej Vsi. Pasport historického Ondrejského cintorína bol zaradený z dôvodu, aby sa uskutočnila aktualizácia jeho skutkového stavu po uplynutí dlhšieho obdobia.

A.1. Pasportizácia cintorínov mesta – Slávičie údolie.

Pristúpi sa k ďalšej etape prieskumu cintorína, pričom v každom zo sektorov bude pozornosť zameraná na zdokumentovanie náhrobkov význačných osobností kultúrneho a spoločenského života, ako aj na výtvarne hodnotné náhrobky.

A.2. Pasportizácia cintorínov mesta - Záhorská Bystrica.

Uskutoční sa pasport význačných osobností kultúrneho a spoločenského života, ako aj výtvarne hodnotných náhrobkov. Materiál bude spracovaný vo forme evidenčných listov s fotografickou a mapovou prílohou.

A.3. Pasportizácia cintorínov mesta – Dúbravka

Uskutoční sa pasport význačných osobností kultúrneho a spoločenského života, ako aj výtvarne hodnotných náhrobkov. Materiál bude spracovaný vo forme evidenčných listov s fotografickou a mapovou prílohou .

A.4. Pasportizácia cintorínov mesta – Devínska Nová Ves

Uskutoční sa pasport význačných osobností kultúrneho a spoločenského života, ako aj výtvarne hodnotných náhrobkov. Materiál bude spracovaný vo forme evidenčných listov s fotografickou a mapovou prílohou .

B. Pomníky, pamätníky, tabule a výtvarné diela

Evidencia týchto artefaktov, nachádzajúcich sa v Bratislave, bola v zásade ukončená v roku 2013. V tomto roku sa bude evidencia dopĺňať o nové prírastky a celý materiál bude zverejnený na web-stránke organizácie.

B.1 Pomníková komisia

Koncepcia rozmiestňovania pomníkov, pamätníkov, výtvarných diel a pamätných tabúl sa od septembra 2012 stala odborným smerným materiálom, v zmysle ktorého sa bude hlavné mesto vyjadrovať ku zámerom na zriaďovanie, odstraňovanie alebo premiestňovanie pomníkov, pamätníkov, výtvarných diel a pamätných tabúl. V roku 2013 bola vedením mesta menovaná „Komisia hl.mesta SR Bratislavy pre pomníky a zásahy do verejného priestoru“, ktorá má byť odborným garantom narábania s memoriálovými a výtvarnými artefaktmi.

B.2 Celomestská evidencia

Evidencia pomníkov, pamätníkov, výtvarných diel a pamätných tabúl, ktorá sa začala realizovať v roku 2012, bola na verejných priestoroch mesta dokončená v roku 2013. Pokračovať sa bude s evidovaním artefaktov, situovaných v interiéroch verejných budov a dopĺňaním poznatkov v existujúcej evidencii, na základe bádania v archívoch. Poznatky získané evidenciou sa využili pri aktualizácii Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy, ktorý bol schválený v Mestskom zastupiteľstve v novembri 2013.

C. Pamätihodnosti Bratislavy

C.1. Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta

„Celomestský zoznam pamätihodností“ bol schválený uznesením č. 402/2011 zo dňa 15.12.2011 v predloženej podobe, pričom obsahoval celkovo 224 položiek. V roku 2013 sa uskutočnila aktualizácia tohto zoznamu s doplnením 59 položiek. Ako zdrojový materiál pre aktualizáciu Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy slúžila evidencia pomníkov, pamätníkov, výtvarných diel a pamätných tabúl v Bratislave, ktorá vznikala v rokoch 2012-2013.

C.2. Zoznam pamätihodností mestských častí

Popri celomestskom zozname pamätihodností existujú ešte aj zoznamy mestských častí Bratislavy, ktoré si vedú jednotlivé mestské časti. Pri týchto dielčích zoznamoch vystupuje naša organizácia ako metodický a poradný činiteľ. V roku 2014 budú pokračovať práce na dopĺňaní jednotlivých zoznamov, ako aj vytvorení zoznamu pamätihodností mestskej časti Staré Mesto.

C.3 Agenda

Pri investičnej činnosti na území Bratislavy dochádza občas aj k zásahom do nehnuteľných pamätihodností, ktoré majú formu rekonštrukcií, prestavieb, nadstavieb, alebo dokonca asanácií. Naš ústav v týchto prípadoch poskytuje stavebným úradom na vyžiadanie odborné podklady, smerujúce k zachovaniu podstatných znakov týchto objektov.

D. Odborné podklady

Jedná sa o materiály, ktoré dodávame odborným zložkám samospráv, resp. štátnych orgánov pre ich výkon činnosti. Tieto odborné podklady sú zapracované do rozsiahlejších materiálov a stávajú sa ich súčasťou.

D.1. Podklady pre Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy

Spracovávanie a dopĺňanie pamiatkových vstupov do územnoplánovacej dokumentácie mesta. Koordinácia medzi Krajským pamiatkovým úradom a hlavným mestom v procese prípravy ÚPN.

D.2. Podklady pre Územné plány zón v rámci Starého Mesta

Spracovávanie a dopĺňanie pamiatkových vstupov. Do ÚPZ premietnuť spracovanú časť „Evidencie pamätihodností mestských častí“, „Celomestského zoznamu pamätihodností mesta Bratislavy“ a „Evidenciu pomníkov, pamätníkov, výtvarných diel a pamätných tabúl“.

D.3. Podklady pre vyjadrenia samospráv

Poskytovanie odborných stanovísk, archívno-historických podkladov a informácií z pamiatkovej oblasti pre potreby vyjadrení hlavného mesta alebo mestských častí.

D.4. Podklady pre vyjadrenia štátnych orgánov

Poskytovanie odborných stanovísk z pamiatkovej oblasti pre potreby Ministerstva kultúry SR, Pamiatkového úradu SR a Krajského pamiatkového úradu Bratislava.

E. Archeologické výskumy

E.1. Výskumy pre samosprávu:

E.1.1.- publikácia: Dejiny Bratislavy II.

urbanizmus mesta na príklade archeologických výskumov

E.1.2.- kaplnka sv. Jakuba v Bratislave

projekt „revitalizácie informačného systému - 2.etapa

E.2. Výskumy pre štátny sektor

E.2.1. - Bratislavský hrad:

- dokončenie archeologického výskumu severnej terasy – 2.etapa;
- vypracovanie nálezovej správy z 2.etapy výskumu;
- spracovanie nálezov z 2.etapy a ich odovzdanie do depozitu SNM.

E.3. Výskumy pre súkromný sektor

- E.2.1.- Zuckermandel:
- III.etapa predstihového výskumu v 1.polroku 2014;
- dohľad počas realizácie stavby – záverečná etapa - v 2.polroku 2014.
- E.2.2.- Kapitulská 1:
- ukončenie výskumu v teréne v 1.polroku 2014;
- vypracovanie nálezovej správy do 60 dní po ukončení terénu.
- E.2.3.- Kapitulská 5:
- ukončenie výskumu v teréne v 1.polroku 2014;
- vypracovanie nálezovej správy do 60 dní po ukončení terénu.
- E.2.4. – Devín, Hutnícka 30, rodinný dom,
ukončenie výskumu v 1.polroku 2014.
- vypracovanie výskumnej dokumentácie do 60 dní po ukončení terénu.
- E.2.5. - Rusovce, Balkánska 125, rodinný dom, parcela 240/2–5.
ukončenie výskumu v 1.polroku 2014.
- vypracovanie výskumnej dokumentácie do 60 dní po ukončení terénu.
- E.2.6. - renesančné a novoveké sklo z Bratislavy:
– spolupráca na grante so zahraničným partnerom – nositeľom úlohy Archaia Brno.
Spolupráca - príprava štúdie do PA(Pamätky archeologické – termín odovzdania rukopisu 04.2014, PhDr. H.Sedláčková, CSc – PhDr. B.Lesák – Mgr.P.Šimončíčová – Koóšová, PhD.)
Spolupráca - Príprava monografie „Renesančné a novoveké sklo v Podunajsku“ v rámci medzinárodnej grantovej úlohy – nositeľ grantu Archaia Brno ČR.(PhDr.H.Sedláčková,CSc – K.Tarcsay – Mgr.P.Šimončíčová-Koóšová,PhD – PhDr.Branislav Lesák)
- E.2.7.- inventúra nálezového materiálu starších výskumov:
- pripraviť na odovzdanie do depozitu.

Ďalšie archeologické výskumy a dohľady budú realizované na základe požiadania externých žiadateľov a investorov.

F. Architektonicko-historické výskumy

F.1. Výskumy pre hlavné mesto:

Tento typ výskumov pre hlavné mesto, resp. mestské časti sa vykonáva na základe požiadaviek mesta Bratislavy. Z dôvodu zlej ekonomickej situácie mesta je momentálne táto činnosť v útlme.

F.2. Výskumy pre súkromný sektor

Výskumy pre súkromný sektor sa budú realizovať na základe objednávky externých žiadateľov a investorov a na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Bratislava..

G. Umelecko-historické výskumy

Výskumy pre súkromný sektor sa budú realizovať na základe objednávky externých žiadateľov a investorov a na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Bratislava..

H. Historické výskumy

Uskutoční sa systematické štúdium prameňov v AMB pre získanie podkladov a informácií k pamiatkovému fondu mesta a k pamätihodnostiam hlavného mesta SR Bratislavy.

Uskutoční sa systematické štúdium archivovaných fondov Slovenského fondu výtvarných umení v Bratislave v štátnych archívoch, pre získanie podkladov a informácií do Evidencie pomníkov, pamätníkov, výtvarných diel a pamätných tabúl v Bratislave.

I. Výstavy a expozície

Účasť na výstave Múzea mesta Bratislavy pri príležitosti 100-ho výročia vypuknutia **1.svetovej vojny** s našim príspevkom v oblasti vojnových pomníkov v Bratislave.

Priprava výstavy **Etruskovia** z Perugie v spolupráci so Slovenským národným múzeom, v rámci výmeny za našu výstavu „Slovensko v dobe železnej“. Akcia sa uskutočňuje v spolupráci s Talianskym inštitutom v Bratislave a Magistrátom hl.mesta Bratislavy.

J. Mediálne aktivity

Cyklus prednášok odborných pracovníkov MÚOP na tému nových poznatkov v pamiatkovej oblasti získaných výskumnou a evidenčnou činnosťou na území Bratislavy.

Cyklus prednášok archeológov MÚOP na tému histórie mestského opevnenia a najstaršieho osídlenia Bratislavy.

Odborné výstupy z organizácie (Evidencia pamätihodnosti; Evidencia pomníkov; výskumná činnosť a pod.) budú prezentované na webovej stránke MÚOP.

Odborné články pracovníkov archeológie MÚOP do zborníka Múzea mesta Bratislavy, Zborníka SNM-AM, ako aj do zborníka Slovenská archeológia.

K. Semináre, konferencie

Sofia, Bulharsko 24.-26.3.2014 – DLB pracovný seminár v rámci projektových aktivít

Konferencia v rámci EÚ-projektu Danube Limes Brand, organizovaná našou organizáciou v spolupráci so SNM v septembri 2014, s témou prezentácie výsledkov archeologického výskumu na Bratislavskom hrade.

Účasť na seminári organizovanom Bratislavským samosprávnym krajom pri príležitosti dní kultúrneho dedičstva.

Medzinárodná konferencia na tému Jantárová cesta – The Amber Roads – the ancient cultural and commercial communication between the peoples, San Marino, Taliansko – účasť s prednáškou M.Musilovej „La Slovacchia dell'Antichita come Crocevia della Via dell'Ambra e della Via del Danubio" -3.-4.4.2014.

19.-20.6.2014 – Osijek, Chorvátsko – pracovný seminár v rámci DLB projektu.

21.-23.6.2014 Ancient World Festival Rimini v rámci projektu DLB, MÚOP účasť s príspevkom: „First appearance of Roman presence on the Middle Danube area, filling and bridging the gap from Italy Rimini/Aquileia to the Danube, Early Roman strategic presence, influence and architecture on the Bratislava Castle Hill“

27.-28.6.2014, Viedeň, účasť na Donau Konferenz „Der Donauraum – Limes, Landschaft, Lebenswelten „ M.Musilová s príspevkom“ Die neuesten Ergebnisse der Grabungen auf der Bratislava Burg und Ihre Auswirkungen auf die Entwicklung des mittleren Donauraums“ v rámci projektu DLB.

29.6.2014 – Limes Day – Deň Limesu – akcia v rámci projektu DLB – organizovanie pochodu, behu, bicyklovania z Carnunta do Gerulaty

24.-26.9.2014 – Bukurešť, Rumunsko. 2.DLB konferencia o stratégii projekt. Záver.

L. Granty

L.1. - Medzinárodné zdroje

Koncom roka 2011 sme v rámci nadnárodnej spolupráce „Juhovýchodná Európa 2007-2013“ požiadali o poskytnutie dotácie na prezentáciu výsledkov archeologického výskumu Bratislavského hradu v rámci projektu „Danube Limes Brand“ – rozšírenie dunajského *Limes* (svetové dedičstvo UNESCO na dolnom Dunaji). Dotáciu sme obdržali oficiálne od 1.októbra 2012 a vtedy sa začali práce na napĺňaní projektu pod číslom: SEE/D/0307/4.3/X. Projekt je nutné dokončiť a vyúčtovať do septembra 2014. Hlavným zahraničným partnerom našej inštitúcie v tomto projekte je katedra dejín Viedenskej univerzity.

L.2.- Komunálne zdroje

Žiadosť o príspevok na revitalizáciu informačného systému kaplnky sv.Jakuba (2.etapa) z Nadácie Bratislava.

Žiadosť o príspevok Ars Bratislavis pre Zborník z odbornej konferencie Bratislavský hrad -22.9.2014.

M. Spolupráca s inštitúciami

V zmysle štatútu organizácie je jednou z hlavných aktivít ústavu činnosť konzultačná, ktorá sa robí bezodplatným spôsobom. Pod túto činnosť spadá okrem iného aj spolupráca so samosprávou, s partnerskými inštitúciami, s úradmi, školstvom a tretím sektorom.

Staré Mesto

- spolupráca pri príprave obnovy pamiatkových objektov v správe MČ podľa požiadaviek mestskej časti;
- spolupráca s oddelením kultúry MČ na realizácii staromestského zoznamu pamätihodností.

Mestské časti

- spolupráca pri dopĺňaní a aktualizácii Evidencie pamätihodností jednotlivých MČ;
- konzultačná činnosť a zasielanie odborných stanovísk pri zabezpečovaní opráv a obnovy jednotlivých pamätihodností, vedených v evidencii mestských častí;
- poskytovanie podkladov z kultúrno-historickej oblasti podľa požiadaviek MČ.

Múzeum mesta Bratislavy

- spolupráca na kultúrno-historických a archeologických aktivitách v rámci Bratislavy;
- účasť v redakčnej rade ročenky múzea „Bratislava“;
- publikovanie v ročenke múzea „Bratislava“.

Hist. ústav SAV, Filozofická fakulta UK

- spolupráca na 2. a 4.zväzku „Dejín Bratislavy“ s autorskými príspevkami z oblasti archeológie a histórie bývania;

Generálny investor Bratislavy

- spolupráca pri obnove pomníkov a pamätníkov v majetku mesta;

- spolupráca pri pamiatkových obnovách objektov v majetku mesta.

Marianum

- spolupráca pri správe cintorínov z hľadiska historického (vytipovanie osobností kultúrno-spoločenského života) a výtvarného (hodnotné náhrobky).

Fakulta architektúry STU

- konzultačná činnosť a poskytovanie podkladov študentom z dokumentačných fondov MÚOP (odd. dokumentácie);
- odborná spolupráca v odbore metodiky pamiatkovej ochrany, predovšetkým v oblasti pamiatkovej zóny Centrálna mestská oblasť Bratislava;
- Prednášková činnosť pre UTV.

Filozofická fakulta UK

- pravidelná externá prednášková činnosť pre študentov katedry archeológie FF UK;
- konzultačná činnosť a poskytovanie podkladov študentom z dokumentačných fondov MÚOP (odd. dokumentácie).
- výskumné semináre v teréne pre študentov katedry dejín umenia a exkurzie po archeologických lokalitách pre študentov katedry archeológie;
- Prednášková činnosť pre UTV.

Stredné a základné školy

- konzultačná činnosť a poskytovanie podkladov týkajúcich sa pamiatok a dejín Bratislavy (odd. dokumentácie);
-zapojenie do projektu Odkryté kapitoly Bratislavy

Široká verejnosť a bádatelia

- konzultačná činnosť a poskytovanie podkladov týkajúcich sa pamiatok a dejín Bratislavy (odd. dokumentácie).

Pamiatkový úrad SR

- spolupráca na vyhlasovaní industriálnej architektúry do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR;
- spolupráca na odbornom-metodickom poli vo forme členstva v Odborno-metodickej komisii PÚ SR a členstva v subkomisii OMK pre posudzovanie výskumnej dokumentácie z archeologických výskumov.

Krajský pamiatkový úrad Bratislava

- spolupráca na odbornom-metodickom poli – členstvo v poradnej komisii riaditeľa KPÚ BA;
- odborná spolupráca v odbore metodiky pamiatkovej ochrany v pamiatkovej rezervácii a pamiatkových zón na území mesta.

Ministerstvo kultúry SR

- spolupráca na odbornom-metodickom poli – členstvo v Archeologickej rade ministra kultúry.

Bratislavský samosprávny kraj

– spolupráca v rámci projektu Danube Limes Brand.